

Wandelroute Norger Esdorpenlandschap in Norg, vlak bij Assen

Waar: [Norger Esdorpenlandschap](#)

🕒 3 uur 30 🚶 10,5 km

Over de route

Wandel door het Norger Esdorpenlandschap, een gebied met veel bijzondere vogelsoorten en zoogdieren. Beleef met deze wandelroute de unieke combinatie van Drentse natuur- en cultuurhistorie.

Norg en omgeving behoren tot de best bewaarde esdorpenlandschappen van Nederland. Je wandelt langs prachtige Saksische boerderijtjes en glooiende velden.

De wandelroute begint en eindigt bij Dinercafe Norgerhout, Asserstraat 55 en is grotendeels aangegeven met blauw-gele paaltjes. Waar nodig geeft de tekst verdere routeaanwijzingen.

Na afloop van de wandeling kun je bij Dinercafe Norgerhout [<https://norgershout.nl/>] genieten van kop koffie met taart of een uitgebreide, veelal zelfgemaakte en biologische lunch.

Tip van de boswachter: sommige delen van de route kunnen vrij nat zijn, stevig en waterdicht schoeisel wordt aangeraden.

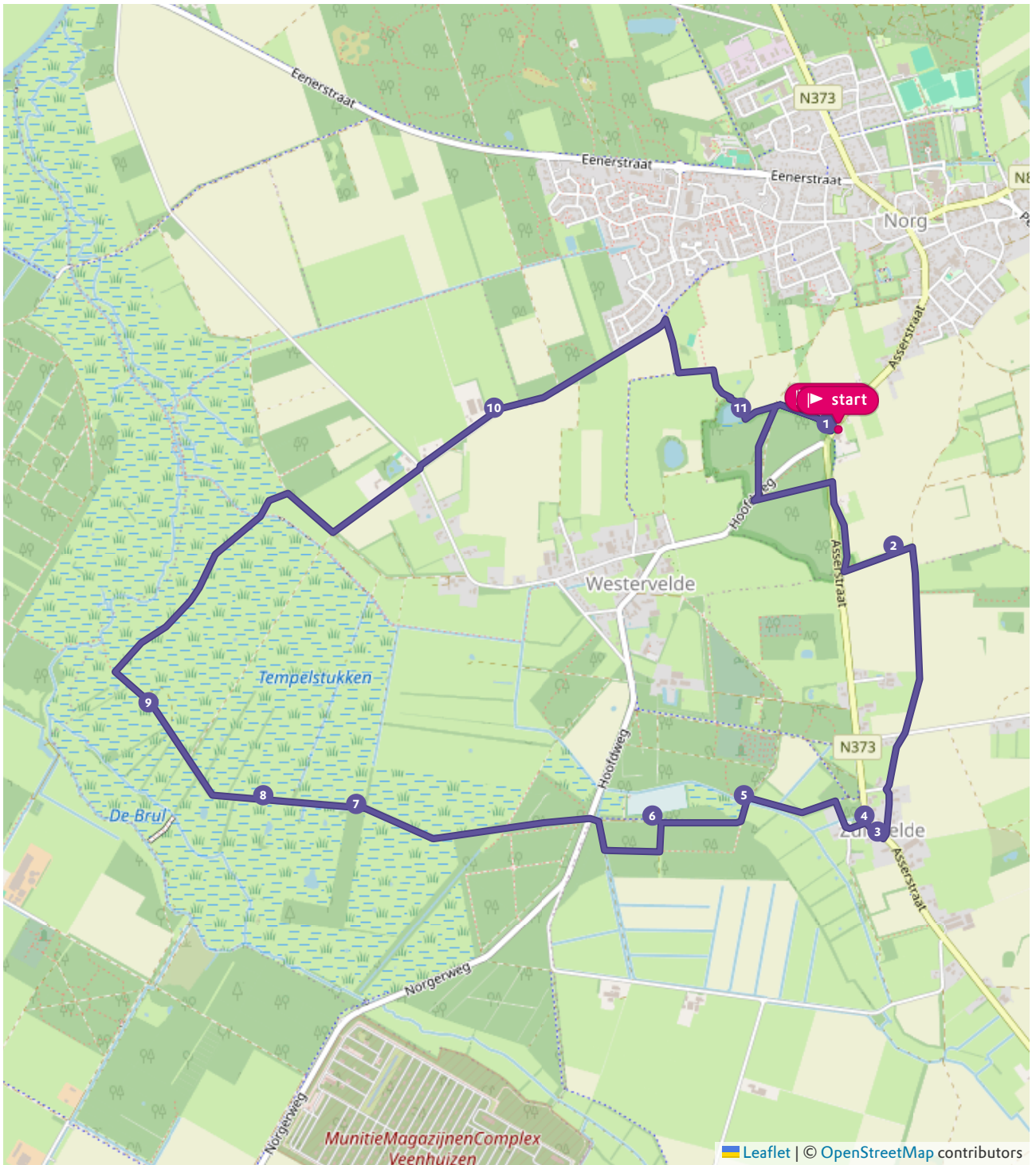
Esdorpen

De opbouw van een esdorpenlandschap wordt bepaald door geografische hoogteverschillen. Het hoogste punt is het centrale dorp Norg. In een wijde kring rondom Norg

liggen de kleinere dorpen Zuidvelde, Westervelde, Langelo, Een en Peest. Rondom deze kring van dorpen ligt een, nog wijdere, buitenste ring die bestaat uit drie laaggelegen beekdalen. Het dal van de Slokkert is er daar één van.

Het hoogteverschil heeft gevolgen voor het grondgebruik. De hoge gronden bij Norg zijn droog en voedselarm (Langeloërduinen, Molenduinen). De vruchtbaarste grond lag in de beekdalen, omdat het daar vochtig was. De boeren in de dorpjes rondom Norg lieten hun schapen grazen op de uitgestrekte heidevelden en hooiden ze de graslanden in de beekdalen. Het vee overnachtte in de schaapskooien. In de stallen werd de mest verzameld, waarna deze werd verspreid over de hoger gelegen gronden rondom het dorp, zodat deze essen geschikt werden gemaakt voor akkerbouw. Tegenwoordig worden de hoger gelegen gronden vooral gebruikt voor de landbouw en zijn de beekdalen voedselarme natuurgebieden.

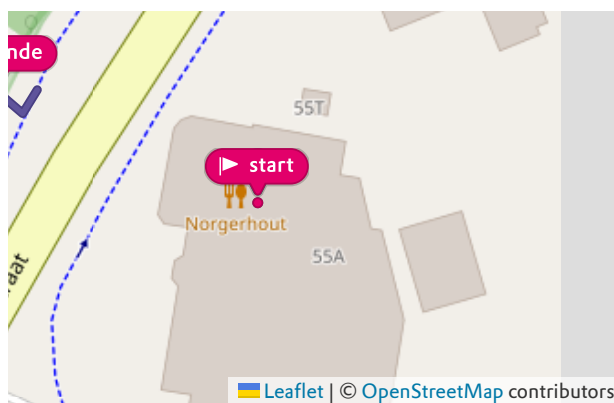
Kaart

Waar kun je starten

RESTAURANT HET NORGERHOUT

Asserstraat 55, 9331 JB Norg (DR)

Wat kom je onderweg tegen?

1. Norgerholt

Recht tegenover het terras van het Dinercafe 'Norgerhout' slaat u het bospad in, vanaf hier wordt de route aangegeven met een gele markering met het logo van Natuurmonumenten. Eenmaal op het bospad neemt u het eerste wandelpad links.

In de tijden van de middeleeuwen stond er al bos op deze locatie. Dit bos was gemeenschappelijk bezit van de boeren uit de omgeving. De boeren haalden hout uit het bos om mee te kunnen bouwen. De eikels werden verzameld als voer voor het vee van deze boeren.

Opvallend in dit gedeelte is de vele hulst die hier staat. De takken van de hulst werden vroeger gebruikt door de boeren om hun schoorstenen mee te vegen. Bij de hulst kan je aan de bladrand zien hoe oud de struik is. Het is namelijk zo dat hoe jonger de plant is, des te stekeliger de bladeren zijn. De bladeren van oudere struiken zijn bijna gaaf langs de rand.

De kruidlaag van het bos wordt gekenmerkt door het voorkomen van een goed ontwikkelde 'oud bos'-flora met soorten als de bosanemoon, dalkruid, witte klaverzuring, lelietjes-van-dalen en forse varens. Weinig opvallend, maar zeker niet minder speciaal, is het bodemplantje de Norger-bosmuur. Dit is een ondersoort van de bosmuur, waarvan dit bos de enige vindplaats (1924) in Nederland is. Het vermoeden is dat deze soort met plantgoed uit o.a. het noorden van Sleeswijk-Holstein en de Ardennen komt.

Het Norgerholt heeft als eeuwenoud loofbos een ongekende natuurwaarde. In 2020 zijn onder andere de Bonte vliegenvanger, de Kleine bonte specht en de Appelvink gesignaleerd.

U steekt vervolgens de klinkerweg (De Schoolstraat) over en vervolgt het bospad. Aan het einde van het bos moet u de weg oversteken en het fietspad rechts volgen. Na ongeveer 300 meter zit er een zandpad aan uw linkerhand. Vanaf dit punt heeft u een prachtig uitzicht over de uitgestrekte essen, oftewel de akkers.

2. Kruidenakkers

Natuurmonumenten beheert in dit landschap een aantal kleine kruidenakkers. Deze akkers bevatten onder andere de soorten kleine leeuwenklauw, het driekleurig viooltje, het akkerviooltje en de korenbloem. Deze bloemrijke akkers geven een indruk van de bloemenrijkdom van vroeger.

Het gebied is ook van betekenis voor de fauna. In de winter foerageren er soorten als ringmus, kneu, geelgors, vink en blauwe kiekendief.

U loopt vervolgens door tot de Asserstraat (Hoofdstraat).

3. De veldschuur, een cultuurhistorische waarde

De veldschuur aan de overkant van de werkschuur lag vroeger ten zuiden van de toenmalige boerderij. De vier gebinten (1790) zijn uit lokaal eikenhout opgebouwd. Deze authentieke onderdelen getuigen van de oorspronkelijke historische functie als bijgebouw van de al eerder gesloopte boerderij.

Ook zitten er kerkuilen in de veldschuur. Deze mysterieuze roofvogel komt in deze omgeving nog in redelijk wat boerenschuren voor.

Vanaf de schuur slaat u rechtsaf, de gele markeringen hier volgen. Vervolgens slaat u linksaf de Brink in.

4. Brink Zuidvelde

Zuidvelde heeft een echte brink: dit is het centraal gelegen veld. De Brink diende vroeger voor aanplant van bomen, waar de omwonenden het hout van oogstten. In de huidige situatie is elk groepje bomen nog steeds van een andere eigenaar.

5. Tonckensbos

Het Tonckensbos is nog een relatief jong bos, aangeplant als grove dennenbos op de natte heide aan het eind van de 19e eeuw. In de kruidlaag domineert de blauwe bosbes. Ook de rode bosbes is aanwezig.

De groene mossen en korstmossen op de grillige boomstammen geven dit bos een sprookjesachtige sfeer. Deze mossenweelde duidt op zuivere lucht.

6. Huis te Westervelde

U komt hier op een zichtlaan naar Huis te Westervelde van de familie Tonckens. De cultuurhistorische zichtas is gericht op de woning, een klein herenhuis met een boerderijgedeelte.

7. Beekdalen

Het wandelpad gaat verder door het beekdal van de Slokkert. De beek zelf is niet te zien. Hij loopt links helemaal aan het einde van de velden, parallel aan het pad. Natuurmonumenten heeft de grenzen tussen de afzonderlijke percelen zoveel mogelijk weggehaald.

De dieren die er nu grazen, kunnen zich dus tot zover het oog reikt vrijelijk bewegen. Er lopen runderen die er het gehele jaar kunnen grazen. Ze hebben voorkeur voor bepaalde grassoorten. Dit houdt in dat ze andere planten geheel of gedeeltelijk met rust laten, zodat zich op den duur patronen aftekenen in het open grasland.

Er zijn randjes met gele dotterbloemen en pinksterbloemen, maar ook plekken met sterke plantensoorten als distels en zuring. Hier en daar is de toename van struiken en bomen al te zien.

8. Houtwallen

Houtwallen zijn de voorlopers van het prikkeldraad. Ze hielden niet alleen het vee tegen, de boer kon er ook hout sprokkelen. Bij het aanleggen van de wal ontstaat er een greppel die het regenwater snel afvoert.

Tegenwoordig zijn houtwallen geliefde 'snelwegen' voor jagende vleermuizen. Insecten zijn er bij zo'n wal immers volop. In deze houtwallen broedt en jaagt de grauwe klauwier. Deze kleine roofvogel leeft van grote insecten en spietst kevers op doornen.

9. Vrij uitzicht

Staat u even stil en geniet van het bijna eindeloze uitzicht over iets heel zeldzaams: een landschap dat bijna helemaal vrij is van horizonvervuiling.

Bij de T-splitsing aan bosrand gaat u rechtsaf. Daarna bij kruispunt gaat u naar links, naar het Zwart Mijnssteenpad. Bij de volgende kruising steekt u de verharde weg over en volgt u de Derde Dijk.

10. Westervelder Es

De bolling in de rechts gelegen Westervelder Es komt door dekzanden die er door de wind na de laatste ijstijd zijn afgezet. Na 1 km neemt u het kiezelpad aan uw rechterhand. In de bocht neemt u vervolgens het zandpad naar links.

11. De plas

De plas waar u omheen loopt is ontstaan door het turf steken. Om te voorkomen dat het ven uitdroogt, heeft Natuurmonumenten hier de grondwaterstand verhoogd. Allerlei dieren, waaronder vogelsoorten als de wintertaling en de dodaar profiteren hier van, net als amfibieën zoals de bruine kikker en de gewone pad.

Na de plas vervolgt u het bospad, met aan uw linkerhand de akkers en aan uw rechterhand bos. Na ongeveer 400 meter bent u weer terug bij het beginpunt van de route, bij Dinercafe 'Het Norgerhout'.